

Lönekravet för arbetstagare

Ett år med ett höjt lönekrav för arbetstillstånd

Sedan den 1 november 2023 krävs att en arbetskraftsinvandrare genom sin anställning ska uppnå en god försörjning för att beviljas ett arbetstillstånd i Sverige enligt 6 kap. 2 § utlänningslagen. För att uppnå en god försörjning ska arbetstagaren ha en månadslön som uppgår till minst 80 procent av den medianlön som Statistiska centralbyrån (SCB) publicerar för Sverige vid ansökningstillfället. God försörjning benämns fortsättningsvis som lönekravet.

Följande analys undersöker vilket utfall Migrationsverket noterat på avgjorda och inkomna arbetstillståndsärenden efter att lönekravet trätt i kraft.

Analysen utgår från två mätperioder på tio månader var före respektive efter den 1 november 2023. Statistiken är avgränsad till arbetstagare som sökt uppehållstillstånd på grund av arbete i Sverige. Ansökningsskälscoden bärplockare har exkluderats från urvalet.

Sammanfattning

Det noteras en tydlig skillnad i andelen avslagsbeslut och inkomna ärenden i jämförelsen mellan yrkeskategorier. För högkvalificerad arbetskraft, yrken inom maskinell tillverkning och lantbruk är förändringen liten eller obetydlig. I branscher som normalt omfattas av högre utredningskrav noteras en större förändring. Förändringen är mest påtaglig inom städ- och restaurangbranschen.

Resultat

Förstagångsansökningar (34 704 avgjorda ärenden)

Andelen avslagsbeslut har ökat från 27 till 35 procent efter den 1 november 2023. Det är en ökning med åtta procentenheter jämfört med den första mätperioden.

Förlängningsansökningar (42 902 avgjorda ärenden)

Andelen avslagsbeslut har ökat från 4 till 6 procent efter den 1 november 2023. Det är en ökning med två procentenheter jämfört med den första mätperioden.

Det ska understrykas att det är först vid förlängningstillfället som ett höjt lönekrav får effekt. Utfallet för ansökningar som beslutades före den 1 november 2023 går först att se när tillstånden löpt ut och en nya ansökningar prövas.

Yrkesområden

Nedan presenteras avrundat resultat i olika yrkesområden för både förstagångsansökningar och förlängningsansökningar. Samtliga avslagsgrunder ligger till grund för resultatet. Det innebär att det kan finnas fler orsaker än att lönekravet inte är uppfyllt som ligger till grund för avslagsbeslutet.

I tabellerna visas även inkomna ärenden för både förstagångsansökningar och förlängningsansökningar fördelat mellan den första och andra mätperioden. Totalt avgjorda ärenden avser hela mätperioden.

Högkvalificerad arbetskraft

SSYK 1-3

Inkomna före	Inkomna efter	Totalt avgjorda ärenden
19 162	19 409	44 305

I detta segment ingår chefsyrken, yrken med krav på fördjupad högskolekompetens och yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande.

Andelen avslagsbeslut har ökat från 3 till 4 procent efter den 1 november 2023. Det är en ökning med en procentenhet jämfört med den första mätperioden. Antalet inkomna ärenden har ökat sedan den 1 november 2023.

Yrken inom administration och kundtjänst**SSYK 4**

Inkomna före	Inkomna efter	Totalt avgjorda ärenden
964	693	1 986

I detta segment ingår yrken som exempelvis kontorsassistenter, receptionister, lagerpersonal och brevbärare.

Andelen avslagsbeslut har ökat från 21 till 30 procent efter den 1 november 2023. Det är en ökning med nio procentenheter jämfört med den första mätperioden. Antalet inkomna ärenden har minskat efter den 1 november 2023.

Yrken inom lantbruk, trädgård skogsbruk och fiske**SSYK 6**

Inkomna före	Inkomna efter	Totalt avgjorda ärenden
1 106	1 705	3 365

I detta segment ingår yrken som exempelvis trädgårdsodlare, skogsarbetare, fiskare och djuruppfödare.

Det noteras ingen förändring i andelen avslagsbeslut efter den 1 november 2023. Antalet inkomna ärenden har ökat efter den 1 november 2023.

Yrken inom byggverksamhet och tillverkning**SSYK 7**

Inkomna före	Inkomna efter	Totalt avgjorda ärenden
2 667	1 935	5 747

I detta segment ingår yrken som exempelvis snickare, målare, fordonsmekaniker, installations- och industrielektriker.

Andelen avslagsbeslut har ökat från 34 till 43 procent efter den 1 november 2023. Det är en ökning med nio procentenheter jämfört med den första mätperioden. Antalet inkomna ärenden har minskat efter den 1 november 2023.

Yrken inom maskinell tillverkning och transport SSYK 8

Inkomna före	Inkomna efter	Totalt avgjorda ärenden
1 309	1 692	2 970

I detta segment ingår yrken som exempelvis maskinoperatörer, drifttekniker och montörer.

Andelen avslagsbeslut har minskat från 18 till 13 procent efter den 1 november 2023. Det är en minskning med fem procentenheter jämfört med den första mätperioden. Antalet inkomna ärenden har ökat sedan den 1 november 2023.

Yrken inom service och omsorg samt krav på kortare utbildning SSYK 5 och 9

Restaurangbranschen SSYK 512,513 och 941

Inkomna före	Inkomna efter	Totalt avgjorda ärenden
3 987	2 878	8 449

Andelen avslagsbeslut har ökat från 34 till 46 procent efter den 1 november 2023. Det är en ökning med 12 procentenheter jämfört med den första mätperioden. Antalet inkomna ärenden har minskat efter den 1 november 2023.

Vårdbranschen (ej sjuksköterskor och läkare)

SSYK 532,533 och 534

Inkomna före	Inkomna efter	Totalt avgjorda ärenden
495	400	1 209

Andelen avslagsbeslut för yrken som vårdare, skötare och personliga assistenter har ökat från 29 till 38 procent efter den 1 november 2023. Det är en ökning med nio procentenheter jämfört med den första mätperioden.

Antalet inkomna ärenden har minskat sedan den 1 november 2023.

Sjuksköterskor

SSYK 222 och 223

Andelen avslagsbeslut har minskat från 46 till 9 procent sedan den 1 november 2023. Det är en minskning med 37 procentenheter jämfört med den första mätperioden. Antalet inkomna ärenden har ökat efter den 1 november 2023.

Undersköterskor

SSYK 532

Andelen avslagsbeslut har minskat från 24 till 21 procent efter den 1 november 2023. Det är en minskning med tre procentenheter jämfört med den första mätperioden. Antalet inkomna ärenden har minskat efter den 1 november 2023.

Städbranschen

SSYK 911

Inkomna före	Inkomna efter	Totalt avgjorda ärenden
1 515	906	3 247

Andelen avslagsbeslut har ökat från 28 till 49 procent efter den 1 november 2023.

Det är en ökning med 21 procentenheter jämfört med den första mätperioden.

Antalet inkomna ärenden har minskat sedan den 1 november 2023.

Analys

I förstagångsansökningar har andelen avslagsbeslut ökat med åtta procentenheter efter den 1 november 2023.

Det konstateras en tydlig skillnad i andelen avslagsbeslut i jämförelsen mellan yrkeskategorier. För yrken inom segmenten högkvalificerat, maskinell tillverkning och lantbruk är effekten liten eller obetydlig efter den 1 november 2023. Antalet inkomna ärenden inom dessa segment har inte heller minskat efter den 1 november 2023.

För yrken inom branscher som normalt omfattas av högre utredningskrav noteras däremot en större förändring. Störst förändring märks för yrken inom städ och restaurang där andelen avslagsbeslut ökat med 21 respektive 12 procentenheter efter den 1 november 2023.

Gemensamt för både städ- och restaurangbranschen är också att antalet inkomna ärenden minskat efter den 1 november 2023.

Det går inte att dra slutsatsen att ökningen av andelen avslagsbeslut enskilt beror på lönekravet. Det kan finnas andra skäl som ligger till grund för att en ansökan avslås. Ett av Migrationsverkets uppdrag är att motverka missbruk och myndigheten arbetar med indikationsbaserad kontroll i prövningen av arbetstillstånd. Lönebildningen med lönenivåer och arbetsvillkor kan vara en indikator på kringgående av regelverket, men det görs alltid en sammantagen bedömning utifrån samtliga omständigheter i ärendet. Kontrollen är särskilt viktig i branscher som omfattas av högre utredningskrav. Städ och restaurang är två branscher där missbruk tenderar att vara högre och där andelen avslagsbeslut vanligtvis är högre jämfört med andra branscher.

Framtiden – om lönekravet höjs till medianlönen för Sverige

I utredningen om en behovsprövad arbetskraftsinvandring (SOU 2024:15) föreslås ännu ett höjt lönekrav för att beviljas arbetstillstånd i Sverige enligt 6 kap. 2 § utlänningslagen. I utredningen föreslås att lönen ska uppgå till minst den medianlön för Sverige som senast publicerades av statistiska centralbyrån (SCB) vid tidpunkten för ansökan.

Det är först vid förlängningstillfället som ett höjt lönekrav får effekt. Arbetstillstånd som beviljades under 2023 kommer till stor del förlängas under 2025.

Av ansökningar som beviljades 2023 har 15 procent (cirka 4 500 personer) en lön som ligger mellan nuvarande lönekrav och den senast publicerade medianlönen för Sverige.

21 procent har en lön under nuvarande lönekrav. Det innebär att lönen inte når upp till 80 procent av medianlönen för Sverige. 59 procent har en lön som redan idag ligger över medianlönen för Sverige. Övrig andel saknas löneuppgift på.

Majoriteten av personer med arbetstillstånd har alltså idag en lön som redan ligger över medianlönen för Sverige. Ett höjt lönekrav får alltså ingen påverkan för denna grupp. Yrkesgrupper med lägre löner påverkas redan av nuvarande lönekrav.

Det är en relativt liten andel (15 procent) som idag har en lön mellan nuvarande lönekrav och medianlönen för Sverige. Att lönekravet höjs till medianlönen för Sverige bedöms därför medföra en mindre påverkan.

I utredningen föreslås också att vissa yrken ska vara undantagna det höjda lönekravet. Undantagen kan gälla nationellt, men också regionalt där det bedöms föreligga brist på arbetskraft. I dagsläget är det inte klart vilka yrken som kommer undantas, vilket innebär att det inte med säkerhet går att uttala sig om framtiden och utfallet.

